Vervolg van pag. 10.

„Hù. . . .„" smaalde hij, — „ d'r staat nogal wat in ; eèn stuk onzin is het van het begin tot het eind ; een verre achterneef van vader zaliger, van wien niemand ooit heeft gehoord, en die het op zijn sterfbed in zijn gekken kop gekregen heeft om aan alle bloedverwanten zijn portret te laten sturen; zoo „familieziek" was hij, schrijft het wijf met permissie. . . . Het is nogal de moeite. . . . Jij denkt toch niet, dat ik me zoo iets aantrek. Misschien zou je dat wel willen, hè? Maar je heb geen kans. Verbeeld je maar niks. . ."

Deze woorden prikkelden haar uitermate.

„Je bent gek. . . . viel ze uit, — je bent stapelgek."

„Dat zou jij wel willen," hijgde hij. en met bevende hand bracht hij zijn zakdoek naar het hoofd, om het overvloedige zweet te betten, — „maar mijn hersens zijn. . . . zoo lekker als kip. O zoo. Dat kan jij me niet nazeggen. O, dat is andere koffie. . . ."

De arme kerel maakte zich zoo druk, dat hij er bijna in stikte, en zoo roekeloos woest wierp hij zijn hoofd heen en weer, dat het slechts als door een wonder aan het dunne, onsolide nekje bleef vastzitten. Hij kon van kwaadaardigheid geen woord meer uitbrengen, en de kokhalzende bewegingen van zijn zwijgende mond vertoonden een walgelijke gelijkenis met looze brakingen. De uitwerking van Veltman's doen op zijn echtgenoote was onbeschrijfelijk. Ze scheen razend — razend van woede om de onverdiende beleediging, en tevens van angst. dat hij daar op staanden voet het tijdelijke met het eeuwige verwisselen zou. Een grijns van naderend schreien verscheen op haar gelaat, doch werd nog bijtijds ingetrokken; een wilde lach werd daarop door haar ingezet maar gelijktijdig weer weggeslikt, en de vrouw kreeg dan iets over zich, dat het best met een plots ingevallen sluimer vergeleken worden kon. Ze liet zich op een stoel neerzijgen, zuchtte daar ter plaatse zoo lang en zoo luid als een ventiel dat leegloopt, en leek daarna werkelijk ook leeggeloopen, zoo'n slappe vormelooze massa was ze nu.

Haar toestand tartte elke vergelijking, tenzij wellicht die met haren echtgenoot, die als een ontzielde massa gevoeglijk tegenover haar gezeten, als haar pendant kon worden opgevat.

Zoo ging het nu altijd. De waarlijk goeie vrouw sloofde zich uit om Veltman alle emoties te besparen, maar dat was geen klein karweitje. De dokter had heel aardig praten :

„Voor hem alle schokken vermijden," maar dat beteekende, dat zij ze opving ; iemand moest ze toch krijgen ; zij was de buffer; daar kwam het op neer. En het was niet alles, wat je noemt. Veèl was het in elk geval, en een paar maanden na het uitbreken van Veltman's zenuwziekte had de liefhebbende, zorgelijke echtgenoote zooveel schokken opgevangen, zooveel emoties verduwd, met zooveel narigheid geworsteld, dat zij er misschien nog slechter aan toe was dan hijzelf. Hij had tenminste den naam van een zenuwlijder, en dat was nog een zeker paspoort ; hij werd niet noodeloos bemoeilijkt ; maar zij had de daad. Ai, ai, wat was dat mensch in die paar maanden achteruitgegaan.

Als ik zeg, dat ze een schaduw was van wat ze geweest was, zeg ik veel te weinig, want een schaduw is nog iets, al is het niet veel. . . .

Wat al nare tooneelen hadden zich in dit kleine gezinsleven afgespeeld. Hij was een volslagen zenuwlijder, zoodat niets hem onbewogen liet ; hij schrikte van een haar, die niet recht gekamd zat ; een vlek op het tafelkleed deed hem ontroeren ; een pluisje op zijn vest bracht hem aan het mijmeren, of het een loodzwaar wereldprobleem was ; hij verschrikte van alles, elke nieuwe dag bracht nieuwe onrust; hij was doodsbang voor het leven, en nog banger voor den dood. Die angst voor den dood was, om zoo te zeggen, een specialiteit van hem. Bij het lezen van den burgerlijken stand met zijn oogst van overledenen rilde hij als een verschgeschoren schaap ; hij zou wel dood willen *zijn*, alleen omdat dit hem het dood*gaan* uithalen zou.

Het was geen baantje om zoo'n man, wiens gemoed als een soort van snelle gevoelige-plaat was, voor indrukken van buiten te behoeden. En de vrouw bleek dan ook niet tegen zoo'n taak opgewassen. De ongehoorde inspanning, die het haar kostte; de kleine onaangenaamheden des dagelijkschen levens voor hem te verduwen, te verkleinen, ze af te weren, te verdonkeremanen en in eenzaamheid te verduren zonder een kriezeltje troost of opbeuring van een medevoelend mensch, — deze inspanning had haar zelve in korten tijd zoo kregel gemaakt, dat zij, de verpleegster, soms den patiënt in nerveusheid reeds lang evenaarde, zoo niet overtrof. en dit te meer daar die patiënt van den weeromstuit een soort van houding was gaan aannemen, tegenover haar althans, zoo iets van een edele bedaardheid, die blijkbaar moest beteekenen dat hij ver boven de menschelijke bekommeringen uit was, de stumperd, die er integendeel diep en diep onder zat. En deze houding welke een normaal kalm individu onmiddellijk als walglijke aanstellerij zou zijn opgevallen, imponeerde haar soms nog ; zij, de verpleegster, was op zulke tijden bang voor den patiënt, die dan op zijn beurt ook weer niet naliet, van haar bangheid op de meest brutale manier misbruik te maken. Wanneer hij maar even bemerkte, dat zij hem ontzien wilde, hem een of anderen schrik of ontroering besparen, prikkelde hem dit juist dermate, dat hij hevig tegen haar uitvoer. Want bij dit en bij dat, zij moest vooral niet denken, dat hij zoo heel gauw van zijn stukken was. En zij geloofde dan, dat hij het niet was, wat hij, die het wel degelijk was, zich niet voorstellen kon, wat hij haar dan ook zei, doch hetwelk haar zóo aanpakte, dat zijzelve meer dan ooit van haar stukken raakte. In zulke uren zou een binnentredend psychiater al niet geweten hebben wien van beiden hij den palm der ontoerekenbaarheid het eerst zou toekennen.

In zulk een toestand waren zij geruimen tijd gebleven, nadat de twist dien morgen was ontbrand. En ze hadden er vermoedelijk nog eenige etmalen opgelegd, indien de werkelijkheid des dagelijkschen levens hen niet aan hun taak geroepen had : de vrouw naar den winkel om te werken, den man naar zijn rieten armstoel om zich daar van streek te gaan zitten maken door zich, als gewoonlijk, allerlei narigheden in het toch waarlijk reeds voldoend ontredderde hoofd te halen.

Als zij na een poosje hem plichtmatig een kopje koffie kwam brengen, en hem droefgeestig tobbend daar zitten zag, had zij spijt over haar opvliegendheid van daareven, en in haar wensch om den twist weer bij te leggen, zon ze op iets om hem pleizier te doen, een aardig woord, een klein gesprekje, dat hem afleiden en verkwikken mocht.

„Wil ik de gordijnen wat ophalen, vader? begon ze goedig, „je zit hier zoo doodsch."

Hij had bij dit „doodsch" een gebaar van ergernis :

„Laat me maar in m'n sop gaarkoken," zei hij korzelig.

„Kom, kom," zei ze overredend, „het lijkt hier wel een graf , zoo somber."

En ze trad op een venster toe, haalde het lancastergordijn wat op !

„Zoo. . . „" deed ze goedzakkig, „en drink nou eens van je koffie. Kom, 'n mensch moet zich niet verkniezen ; dan is hij dood voor zijn tijd."

Het leek wel of de conversatie hem niet aanstond, want grimmig bromde hij iets binnensmonds.

„Ik zeg maar, licht is leven, en zoolang er leven is, is er hoop," kakelde de dierbare ziel ongestoord verder, „we benne allemaal sterfelijk. Goed, iedereen krijgt zijn uur, maar, jonges, jonges, je kan d'r toch heel wat aan af of toe doen. Licht is 'n voornaam ding, en je den boel niet te veel antrekke, 'n losse muts opzetten. Dat is je ware. Licht en 'n losse muts. Daarmee kan je je leven nog 'n poos rekken. Kom, drink nou maar eens uit. Koffie is goed. Ja, ze is slap, natuurlijk, sterk mag je ze niet hebben, maar toch, 't wekt de levensgeesten op. . . ."

Het rinkelen van de winkelbel onderbrak haar welmeenende, maar minder kiesche toespraak. Ze haastte zich naar haar klanten, en liet den armen gefolterden patiënt nog ellendiger dan tevoren achter. Ineengedoken in zijn armstoel, zat of liever hing hij te piekeren over zijn ophanden overlijden, en het was of hij zienderoogen minder en minder werd. Hij transpireerde tot hij doorzoogd was als een drenkeling. Hij haalde met bevende hand nu en dan een spiegeltje uit zijn jaszak, en bekeek daarin zijn sjofele witte gezichtje, waarvan de aanblik hem telkenmale weer erg verschrikte.

De vrouw werd nogal een poos achtereen door hare klanten opgehouden, en zoodoend had de patiënt gelegenheid om weer een weinig op kracht te komen.

De nieuwe Landbouwschool te Buitenzorg (Java).

Van bevriende zijde zendt men ons vanuit Indië een tweetal foto's van de te Buitenzorg (Java) in aanbouw zijnde Landbouwschool. De eerste kiek vertoont het front van het hoofdgebouw; de tweede den rechtervleugel. — In verband met de zich in onze koloniën steeds uitbreidende cultures, is het een verheugend feit, dat onze Oost nu zèlf weldra een instituut zal rijk zijn, waar op wetenschappelijken grondslag het cultiveeren en bebouwen van den grond, en wat daarmede verband houdt, zal worden onderwezen. Het gebouw zelf maakt, zooals onze afbeeldingen doen zien, ondanks de soberheid en den eenvoud der lijnen, een grootsch en royalen indruk.

Juffrouw Veltman had juist hare klanten afgeholpen, als de brievenbesteller een omvangrijk drukwerk op de toonbank deponeeren kwam. Nieuwsgierig opende de vrouw het pakje. Het was de foto uit Indië. Ze wierp er een onverschilligen blik op, maar dan begon ze eensklaps een serie van allerzonderlingste grimassen te volvoeren. Ze stak den neus op, knipte met de oogen, dook met het hoofd tusschen de schouders, rekte den nek daarna weer mateloos en begon zoo hevig te beven of ze door een onzichtbaren maar gespierden arm door elkaar werd geschud. Haar oogen puilden uit, haar tanden klapperden, haar beenen wapperden. Ze sperde den mond open, begon aan een gil, maar bracht daar niets van terecht. Sprakeloos van ontzetting staarde ze naar de foto : op zijn doodsbed uitgestrekt temidden van palmtakken en bloemen, een man. die. . . . . sprekend, sprèkend op haar echtvriend en patiënt geleek. Sprekend, afschuwelijk sprèkend.

De bloedverwantschap sprak overduidelijk hieruit.

Voor geen geld ter wereld mocht de patiënt dat portret zien, hij, die toch al als de dood voor den dood was, ... het zou zijn dood zijn.

Ze keek verdwaasd om zich heen, naar een plek zoekend waar ze het afschuwelijke ding verstoppen kon. En plotseling bleven haar oogen op een plek gericht, doch geenszins geschikt was die om er de foto te verstoppen ; het was de plek, waar haar door haar halfgeslaagden gil ontboden echtgenoot haar stond gade te slaan.

„Neen, neen, nooit. . ." blèrde zij ontzet, en begon in haar matelooze verwarring de foto weer in te pakken.

„Geef op," deed hij verbaasd en verschrikt door haar vreemde capriolen, en greep de foto uit haar hand, terwijl zij met het ledige pakpapier naar den anderen kant van den winkel holde, en nog maar steeds „nooit-nooit" balkte in haar levensgevaarlijke verwarring.

Hij sloeg een blik op de foto. En. . . . hij had onmiddellijk contact, zijn gelaat verwrong hij onherkenbaar, zijn oogen werden schrikkelijk rond en groot.

Hij had nog juist voldoende spierkracht om de handen op te vijzelen tot aan zijn hoofd.

„Ben ik . . . dat. . . . lijk ? Of ben ik het niet ?" hijgde hij met een heesche stem.

„Ja," antwoordde hij zichzelven, —„ik ben het."

En veèl scheelde het waarlijk niet. Een aanval, zoo hevig als hem nog nimmer beschoren was, bleek het gevolg van de noodlottige gelijkenis. Zijn vrouw, die zelve op den rand des grafs stond, verliet deze plek om den ongelukkigen echtgenoot te behandelen. En ze smaakte het genoegen hem, vooral door weinig erbij te praten, in het leven te houden ; wel bleek dat leven er ook 'n leven naar te wezen ; wel moest zij den klanten, die vol belangstelling telkenmale vroegen of hij nog leefde, antwoorden met de formule „Leven en leven is twee," maar het leven was er, en , volgens haar eigen zeggen, zoolang er leven is, is er hoop. . . .

Job Steynen.